

[Ritt Bjerregaard]

se og anbefale en forstærket dansk freds- og afspændingspolitik. Dansk indflydelse er selv sagt begrænset, men sammen med andre kan vi gøre meget. Det er ud fra sådanne tanker, Socialdemokratiet har taget initiativ til at anmode udenrigsministeren om at redegøre for den udenrigspolitiske situation.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Forespørgslen i dag er en god anledning til at tage bestik af den internationale situation og trække nogle generelle linier op. Jeg vil derfor koncentrere mig om de bredere problemkredse og om de aktuelle udfordringer, som dansk udenrigspolitik står over for, og derudover vil jeg, som formanden lagde op til det, komme med regeringens kommentarer til det beslutningsforslag, Socialdemokratiet har fremsat.

Som udgangspunkt kan vi konstatere, at verden ser bedre ud i dag end for bare et halvt år siden, og det kan vi glæde os over, men samtidig skal vi søge at drage en lære af, hvordan det er sket, så vi med så meget større styrke og beslutsomhed kan være med til at gøre verden endnu bedre. Dette positive forhold skyldes naturligvis, at den internationale politiske situation er klart forbedret, og det kan først og fremmest tilskrives den lovende udvikling i forholdet mellem USA og Sovjetunionen, som har haft en afsmittende virkning på en lang række andre områder.

Således er Øst-Vest-forholdet i bredeste forstand i dag kendetegnet ved en konstruktiv dialog over en bred front, og i flere regionale konflikter er der nu etableret rammer for fredelige løsninger. Afghanistan og standsningen af krigen mellem Iran og Irak er nok de mest fremtrædende eksempler, men også i områder som det sydlige Afrika, Kampuchea og Vestsahara har der kunnet konstateres en positiv udvikling.

FN-systemet, og herunder især FN's generalsekretær, har bidraget væsentligt til fremskridtene i de regionale konflikter, og det må vi fra dansk side hilse med ubetinget tilfredshed. Verdensorganisationen er styrket og udfylder nu i højere grad den rolle, vi fra dansk side altid har arbejdet for.

I forholdet mellem USA og Sovjetunionen fører de hyppige møder mellem de to supermagters ledere og udenrigsministre til små

skridt fremad, som potentielt kan blive til syv-mileskridt. Der er al mulig grund til at tro, at denne proces vil fortsætte under præsident Bush. De nye muligheder i Øst-Vest-forholdet kan spores tilbage til et nyt, mere realistisk og dermed stabilt grundlag for dialogen: en gensidig respekt, en større forudsigelighed og en erkendelse af grundlæggende interesseforskelle og ideologiske modsætninger, og hertil kommer så vilje på begge sider til ikke at lade disse modsætninger være en hindring for samarbejde og afspænding.

Regeringen vil inden for det europæiske politiske samarbejde, EPS, og NATO udnytte alle muligheder for at fremme fred og afspænding i den bredere Øst-Vest-dialog. Det er indefra, vi får gennemslagskraft, ikke ved enegang.

Det er i den forbindelse særlig vigtigt netop nu, hvor der synes at være en historisk chance for markante fremskridt inden for konventionel nedrustning i en bred europæisk sammenhæng, at fastholde det grundlæggende standpunkt, at europæisk sikkerhed ikke kan og ikke må regionaliseres, at europæisk sikkerhed er udelelig.

Også på nordisk plan har man vendt sig imod regionalisering af europæisk sikkerhed, og lad mig i den forbindelse erindre om, at generalsekretær Gorbatsjovs Murmanskinitiativ fra sidste efterår har været genstand for drøftelse mellem de fem nordiske regeringer. Her er der enighed om følgende tre konklusioner: For det første, at der intet grundlag er for en fælles nordisk reaktion i denne sag, der må ses i en langt bredere sammenhæng. For det andet, at man heller ikke på bilateral basis skal lade sig inddrage i en substantiel dialog, endsige konsultationer, med Sovjetunionen om de sikkerhedspolitiske forslag, der med større eller mindre klarhed er blevet fremlagt. De nordiske lande må ikke kunne spilles ud mod hinanden i disse sager. For det tredje, at der med hensyn til de civile forslag fra nordisk side vil være tale om en fortsættelse af de hidtidige samarbejdsbestræbelser, som ikke nødvendigvis behøver at blive præsenteret i, hvad man kunne kalde en Murmanskramme.

Det klart forbedrede forhold mellem Øst og Vest har ikke mindst givet resultater på våbenkontrolområdet. Efter undertegnelsen sidste år af INF-aftalen blev der på topmødet i Moskva dette forår mellem præsident Reagan og gene-